

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

12. Vtrum Moniales, seu deputati ad Chorum teneantur sub onere peccati
mortalis persolvere Horas Canonicas? Et an hoc ex vi consuetudinis ad
culpam mortalem obligantis? Ex p. 2. tr. 12. res. 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

si species præceptum Horas recitandi. Secundò, qui ex suo beneficii nullos per se, vel per alium fructus percipit, aut percipere potest, ad nihil secundùm omnes tenetur, ergo qui exiguum percipit, ad partem solam, non ad totum tenetur. Tertio, qui altari deservit, de altari vivere debet; t. ad Corin. 9. Atque talis Clericus Ecclesiæ deservit; ergo de Ecclesiæ bonis vivere debet, vt autem censetur mortaliter sic vivere, debet saltem aliquam mediocrem vicium portuunculam accipere. Quarto, quia, vt supra diximus, plura habens beneficia etiam copiosa, & ampla, non tenetur, nisi semel Horas recitare, quamvis etiam tria millia aureorum capiat; ergo rationale non est, vt quis tantumdem oneris sustineat, qui solum quatuor, vel sex aureos. Quintò, beneficium tenet in iure habetur pro non beneficio, vt constat ex cap. is cui, de præbend. in 6. vbi Bonifacius Papa definiit, quòd is, cui sit potestas conferendi beneficia personis idoneis, non potest illa conferre iis, qui beneficia ad decentiam vitæ sufficientiam possident; non habentibus verò humiliori, possit conferre; quo significatur non habere beneficium, qui non habet sufficientiam. Vnde ex his puto circa præsentem questionem, tam negatiuam, quam affirmatiuam sententiam probabilem esse; & ne deseras videre me ipsum loco cit. vbi inuenies varias sententias circa quantitatem paruitatis fructuum excusantem à recitatione. Et si per otium libet, vide etiam Oliuierum Bonatum de Horis Canon. lib. 2. c. 6. n. 10 & seq. vbi in aliquibus casibus sequitur sententiam affirmatiuam, & in aliquibus non.

RESOL. IX.

An datus ob tenuitatem beneficii de onere recitandi officium dimittit, teneatur recitare? Ex p. 4. tr. 3. Resol. 24.

§. 1. Affirmat Vazquez in 1. 2. D. Thome, disp. 65. cap. 3. n. 11. nam quando obligatio est certa, vt est in casu nostro, & excusatio dubia, teneris obedire; quòd obligatio sit certa, patet; nam certum est, esse habere beneficium, & per consequens onus diuini Officij illi annexum.

1. Verum Ioan. Salas in 1. 2. tract. 8. disp. vnic. a. 1. §. 1. n. 154. in fine, docet in tali casu non adesse obligationem recitandi diuini Officij, quia est dubium iuris; & præceptum onerosum, & molestum implendum ex obligatione non est in casu dubij, sed hoc accidit in casu nostro: ergo, &c. vtraque opinio est probabilis.

RESOL. X.

An si quis recipiat beneficium per simoniam, vel sit irregularis, teneatur dicere Horas Canonicas? Et que quantitas reddituum beneficii obliget ad Horas? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 146.

§. 1. Ad hunc casum ita respondet Sanchez in opusculo tom. 1. lib. 2. c. 2. dub. 73. n. 5. Si aliquis recipiat beneficium per simoniam, vel existens excommunicatus, vel irregularis, vel non habens legitimam ætatem, vel in alio casu in quo collatio est nulla, non tenetur recitare Horas Canonicas, quia non habet titulum verum beneficii, nec facit fructus suos; sic quidam neotericus valde doctus, qui ita resolutionem fuisse Salmanticæ à Patribus Societatis Tom. 111,

dicit, & bene aduertit, quòd si hic deberet petere in his casibus reuadationem, & fructuum compositionem, si non recitauit, debet etiam explicare illam conditionem in compositione, alias tenebitur iterum componere se de fructibus ob illam causam. Ita ille, qui etiam obi supra dub. 57. num. 5. responderet ad secundum quæsitum, de quo etiam pos alibi, & sic asserit. Quando fructus beneficii excedunt decem & sex aureos, beneficiarius tenetur recitare: sic dixerunt quamplurimi recentiores, maxime docti Magistri à me consulti, & alij vix neotericis Magistris in suis scriptis, fauet Soto de hac re consultus, quia quamvis ponat pro bona parte sustentationis, quando fructus sunt octo aurei nummi, at his temporibus minus sunt decem & sex aurei, quam abhinc triginta annis, quando scripsit Soto, octo aurei, cum res modò multo cariori pretio venundentur. Imò P. Doctor Henriquez retulit mihi, quòd consultus Soto de beneficio, cuius redditus erant decem & sex nummi aurei, respondit non obligare ad recitandum, & quidam maxime doctus recentior dixit, non minus quam viginti aureos obligare. Ita Sanchez. Licet nouissime Cæstrus Palauis tom. 2. disp. 2. punct. 1. §. 2. num. 9. doceat, beneficium exiguis fructus habens obligare ad recitationem Horarum; sed opinio Sanchez est probabilis, de qua etiam ego alibi.

Alibi supra in Ref. 7. §. 5. vlt. in Ref. 6. §. 5. vlt. & infra in Ref. 8. §. 5. Et tandem nota & supra sine Ref. 8.

Alibi supra in Ref. 6. 7. & 8. & in §. 8. not. præterita.

RESOL. XI.

An Prælati Regulares ratione officij teneantur ad assistentiam Chori? Ex p. 2. tract. 12. Resolut. 38.

§. 1. Respondeo cum Raphaële de la Torre in 1. 2. tom. 1. contr. 10. disp. 1. n. 8. quòd peculiari obligatione tenentur habere curam, vt Chorus, sicut par est, frequententur, sed ad sui præsentiam personalem. non tenentur præcepto, id directe præcipiente, sed ob circumstantiam personæ; & propter aliorum exemplum, intra obligationem regulæ, magis tenebuntur, quam ceteri. Quamvis ex alia parte propter plures, & grauiores occupationes, sæpius à frequentatione Chori etiam magis, quam ceteri excusabantur.

RESOL. XII.

Virum Moniales, seu deputati ad Chorum teneantur sub onere peccati mortalis persolvere Horas Canonicas? Et an hoc ex vi consuetudinis ad culpam mortalem obligantur? Ex p. 2. tr. 12. Ref. 17.

§. 1. Affirmatiuè respondeo cum communi Theologorum sententia: & ita docet Maldegnus tract. de Horis Canon. cap. 13. num. 28. Malderus in 2. 2. tract. 10. c. 2. dub. 3. Gauantus comment. in Rubr. Missalis, tom. 2. scilicet. cap. 4. num. 10. Bellochius in praxi de cas. referri. par. 2. q. 15. n. 8. Atagon. in 2. 2. q. 85. art. 12. Conradus in Resp. cas. conso. p. 1. Theolog. mor. lib. 4. tr. 2. c. 4. n. 2. Sotus l. 10. q. 5. art. 3. Rodriguez tom. 2. quæst. 10. art. 8. Toletus lib. 1. cap. 2. Nauarrus cap. 24. num. 97. Paludanus in 4. distinct. 15. q. 4. art. 1. Gabriël ibid. q. 8. art. 2. concl. 2. Emmanuel Sa. verb. Hora Canon. n. 1. Reginald. tom. 2. lib. 18. c. 12. curiam in §. n. 150. Filliuc. tom. 2. tr. 23. c. 5. n. 150. Lessius lib. 2. c. 37. dub. 9. n. 49. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. c. 17. n. 6.

Sup. hoc in quinque Ref. seqq. & infra in Resol. 8. §. vltim. & in Resol. 56. §. 5. Secundo & §. Ad id. & in tom. 2. tr. 1. Resol. 87. §. 2. à lin. 5. à vers. constantérque & in tom. 4. tr. 3. Resol. 10. curiam in §. penul. post medium.

LIBRERIA
S. ILLIVV
EL III

verf. & Ideo
nelius in
tom. 2. tr. 1.
Refol. 30. §.
Quero ter-
tio, & seq.

Azorius *part. 1. lib. 10. c. 6. quest. 1.* & Portel *in dubiis Regul. ver. Hora Canonica, n. 3.* Ioan. de la Cruz *in dircti. confc. part. 3. praef. 3. art. 3. dub. 4. concl. 1.* & alij. Et hoc, ex vi consuetudinis, ad culpam mortalem obligantis.

2. Cafetanus verò dicitur de tali consuetudine & idem docet Medina Complutensis *C. de orat. tract. 6. Armilla ver. Hora Canonica, n. 4.* Vide etiam Alphon. de Castro *l. b. 1. de leg. poen. cap. 8.* qui negat Fratres Prædicatores in factis non constitutos peccare, si relinquunt Officium, nisi ex decimis, aliisque redditibus Ecclesiasticis alantur. Et ideo Vega *in sum. tom. 1. c. 128. cas. 7.* priorem sententiam, quam ipse tenet, probabiliorē vocat. Ergo secundum Vegam sententia excusans moniales à priuata recitatione Horarum probabilis est.

3. Non grauior etiam hinc apponere verba Henrici Villalob. *in sum. tom. 1. tract. 24. dub. 9. num. 8.* vbi sic asserit: *La duda está si de hecho ay esta costumbre, que Cayetano no supo della, y no lo puedo asegurar: porque lo he preguntado a personas de algunas Religiones, y no la ballo firme, aunque Suarez dice, que casi todos testifican della y para que se introduza esta costumbre, que obligue a pecado mortal, ha de ser a sabiendas con animo de obligarse, y no por yerro pensando, que está un hombre obligado. Y no me persuado, que se aya introducido esta costumbre, desta manera: tambien haçe contra esta costumbre, para que no obligue, como ley, que deve ser puesta esto porquien tiene autoridad, y no la tienen los moços, que no tienen veinte y un años, y muchos menos las mugeres, por sí solas, y así parece, que no pueden hazer ley; todo esto lo digo disputando, para que otros los juzguen, que à mi hazese me riguroso condenar à nadie a pecado mortal, no siendo el derecho muy claro, mas soy de parecer, que se siga en esto la opinion comun, que es mas segura, y en cosas morales tienen grande autoridad los Doctores, aunque la tienen mas las buenas razones.* Ita Villalobos.

4. Sed etiam hinc apponam verba doctissimi Raphaëlis de la Torre *in 2. 2. contr. 6. disp. 2. num. 11.* vbi sic ait: [De consuetudine non interdicta recitandi Horas priuatè, etiam quando Moniales à Choro absunt, audio viros doctos & pios dicentes vigere, & viguisse, alios verò dubitantes, sed ego non audeam eas ab hoc onere liberare.] Ita ille, & ego.

RESOL. XIII.

An Moniales extra Chorum teneantur recitare Horas Canonicas: Ex p. 3. tr. 2. Ref. 96.

Alibi in Ref.
p. 3. tr. 2. Ref.
& 55. eius
annot.

§. 1. Alibi affirmatiuam sententiam docui, & nunc iterum docco cum Miranda *tract. de Monial. quest. 9. art. 6.* & nouissimè hanc sententiam tenet etiam Hieronymus Rodrig. *in compen. qq. Reg. refol. 98. num. 5.* vbi sic ait. Quidquid alij in oppositum sentiant, communiter, & melior opinio, quæ & tenenda est, habet, omnes & quascunque Moniales teneri priuatim ad recitationem Horarum Canoniarum, ratione status Regularis, seu Ecclesiastici irreuocabilis, quem profitentur. Ita ille, qui videtur docere negatiuam sententiam esse probabilem; nam affirmatiuam, quam ipse tenet, vocat tantum communiorem, & meliorem. Sed an ita reuera sit, remitto alijs iudicandum; & vide quæ de hac materia dixi *in tract. de Horis Canonice.*

RESOL. XIV.

An Moniales teneantur sub onere peccati mortalis persolvere Horas Canonicas?

Et idem queritur de Religiosis professis Ordinibus sacris non iniuriatis.

Et an consuetudo persoluendi Horas Canonicas à Monialibus obligatoria sit? Ex p. 9. tr. 6. & Mif. 1. Refol. 7.

§. 1. PRO negatiua sententia alibi adduxi Ioan. nem Caramucem: sed, quia postea inueni alios duos viros non minus doctos, hanc etiam sententiam docere, ponam hic per extensum eorum verba. Itaque Petrus Marchant *in Tribunali Sacram. tom. 2. tract. 2. part. 2. tit. 3. sect. 1. quæst. 2. fol. milij 185.* sic ait: [Regulares, siue viri, siue Moniales, qui ex vi Regular, vel voti, speciale præceptum non habent, sub nullo peccato obligantur ad Horas Canonicas priuatim recitandas. Ratio mea fundamentalis est: quia tantum onus sine speciali lege, vel titulo, sub peccato mortali imponere, est iugum intolerabile, & violentum.

2. Dixi, quæ ex vi Regular, vel voti, speciale præceptum non habent: si enim habent, vt Fratres Minores, Moniales Annunciatae, & si qui alij, vel alie reperiantur, quorum, quarumque Regula in ratione diuini Officij obligat ad mortale: illi sine dubio obligabuntur.

3. Nec ratio consuetudinis vim legis habentis, aliquid concludit: etsi enim consuetudinem sanctam Religionum communiter negare non possumus; illam tamen consuetudinem habere vim legis ad peccatum mortale obligantis, nullus probare poterit: nec vidi vllum, qui hoc probare intendere: qui enim hanc vim consuetudinis allegant, illam communiter supponunt, non probant.

4. Dico ergo primò, sanctam consuetudinem esse, vt Religiosi, vbi Choro non intersunt, priuatim Horas Canonicas, à quibus abserint, legant.

5. Dico secundò, hanc consuetudinem receptam esse sub titulo pietatis, & sancti exercitij, quam qui præuaricaretur, indeuotionis, & negligentiae, seu defectus feruoris in rebus pietatis argueretur.

6. Dico tertio, hanc consuetudinem non habere vim legis: vt enim consuetudo vim legis habeat, non sufficit, vt comitum sensu, & consensu sit recepta simpliciter, (recipi enim potest ob decentiam, pietatem, utilitatem, quæ in illa continetur) sed requiritur, vt recipiatur per modum legis sub peccato obligantis. Taliter autem receptam esse à Regularibus consuetudinem illam communiter dicendi Horas canonicas, absolutè negandum est.

7. Dico quarto, fictitium esse, consuetudinem illam receptam esse per modum legis ad peccatum mortale obligantis: hoc enim absque certo fundamento liberè dicitur. Constans autem mihi est ista regula nullam legem, multo minus consuetudinem, ad peccatum mortale obligare, nisi constet certò de fundamento tantæ obligationis. Vide, quæ diximus *supra. tr. 1. tit. 10. q. 1. per totam.*

8. Dices primò: Multi sunt in ista opinione obligationis, quæ si tollatur, plures Religiosi negligenter Horas legere. Respondeo, minus malum esse negligere, quam negligendo Deum offendere. Et cum opinio illa legitime fundata non sit, melius est errorem, qui pluribus est offendiculum peccati, tollere, quam vnum peccatum mortale permittere: quilibet enim scrupulosus sibi conscientiam erroneam formare poterit, & imprudenter hoc titulo consuetudinis & in grauiosissimos